

Avustuksen myöntäminen valuma-aluekunnostukseen Iso-Jurvon Tervalammen alueelle

KH 02.03.2026

70/02.04.01.02/2026

Äänekosken kaupungille on saapunut Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n rahoitushakemus 7.12.2025 liittyen Iso-Jurvon valuma-alueen kunnostukseen. Jatkohankkeessa 2 on tarkoitus tehdä toimenpiteitä Tervalammen alueelle, johon rakennettaisiin kaksitasouoma sekä settipato.

Esiselvityshanke Iso-Jurvolla toteutettiin vuonna 2024. Esiselvityksen aluksi otettiin vesinäytteet järveen laskevista laskuojista määrittäen samalla niiden virtaumanopeudet. Näytteet analysoitiin ja niiden perusteella laadittiin vesistön kunnostussuunnitelma. Suunnittelussa käytettiin myös Vemala-mallinnusta, jonka avulla määritettiin riskikohdat. Mallinnuksessa tuotettiin useita vesistökunnostustoimenpiteitä, jotka voisivat edistää Iso-Jurvon tilaa. Yhdistys aikoo toteuttaa hankkeita resurssiensa puitteissa yksi osahanke kerrallaan Säynätlammelta aina Pietisen järven rantaan saakka alkaen pahimmista kohteista, jotka tutkimuksen mukaan ovat Säynätlammen, Kaakkosuon/Ahvenlampien, Tervalammen sekä kahden Etelälahden kohteen valuma-alueet.

Vuonna 2025 Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry toteutti ensimmäisen valuma-aluekunnostushankkeensa Säynätlammen valuma-alueella ja samana vuonna myös ELY-keskuksella (1.1.2026 alkaen Elinvoimakeskus) oli oma hankkeensa Säynätlammen alapuolella, jolla tulee omalta osaltaan olemaan merkitystä Säynätlammelta tulevaan laskeumaan. Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry päätti jatkaa valuma-aluekunnostusta vuonna 2026 Iso-Jurvoa etelään päin mentäessä seuraavaan esiselvityksessä todettuun pahaan kohteeseen hankkeellaan Iso-Jurvon valuma-alueen kunnostus, jatkohanke 2: Tervalampi. Hankkeessa on kaavailtu kahta eri toimenpidettä Tervalammen alueelle. Yksityisen maanomistajan maalle suunnitellaan toteutettavaksi kaksitasouomaa, joka päättyisi kiviseen pohjakynnykseen ja metsäyhtiön maalle Tervalammen eteläpuolelle kaavaillaan settipatoa. Molempien maanomistajien kanssa on solmittu kirjalliset sopimukset maankäytöstä ko. toimenpiteisiin.

Jatkohankkeen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan 13 303 €, josta 70 % (9312 €) haetaan Elinvoimakeskukselta. Kaupungilta haettavan avustuksen määrä on 2000 € (sis. alv 25,5 %). Loppurahoitusta haetaan muilta paikallisilta toimijoilta sekä yhdistyksen jäsenmaksuista.

Perustettavat kohteet ovat seuraavat:

Kaksitasouoma on tarkoitus rakentaa Tervalammen ja Tervalahden väliin vanhaan, kaivettuun metsäojaan yksityisen maanomistajan maalle (kiinteistötunnus 992-403-18-40, Ahoniemen tila).

Kaksitasouoman tarkoitus on palauttaa uoma lähemmäs luonnonmukaista puroa, jolloin saadaan vedelle lisää leviämispinta-alaa sekä hidastettua virtausnopeutta. Kaksitasouoman loppuun, noin 40-50 m rannasta, mökkitien viereen, kaavaillaan luonnonkivistä rakennettavaa pohjakynnystä. Kynnyksen tarkoitus on pitää kaksitasouoman tulvahylly oikeassa korossa, jolloin veden kulku hidastuu entisestään sen törmätessä kynnyksesteeseen, minkä johdosta vesi seisahtuu hetkeksi kaksitasouomaan.

Settipato on tarkoitus rakentaa Tervalammen eteläpuolelle noin 15 vuotta sitten kunnostusojitettuun uomaan metsäyhtiön maille (kiinteistötunnus 992-403-33-10, Mörkösalon tila). Kyseisessä kohdassa uoma alittaa mökkitien rummun kautta. Todennäköisesti vanha rumpu tullaan vaihtamaan ja uuden rummun päähän rakennetaan setti- eli säätöpato. Ko. padolla voidaan säädellä veden virtausnopeutta sekä pidättää vettä, jolloin ravinteet ja kiintoaineet jäävät paremmin metsän puolelle eivätkä kulkeudu suoraan vesistöön.

Tervalahden valuma-aluekunnostuksella on erittäin tärkeä rooli Iso-Jurvon ja sen tilan parantamisen kannalta, sillä se on Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry:n v. 2024 teettämän esiselvityksen mukaan yksi eniten järveä pilaavista laskualueista. Tervalahdessa sijaitsee kaupungin yleinen uimaranta sekä Tervalahden laavu, jolloin vedenlaadun paraneminen ko. kohteella vaikuttaa myös alueen virkistyskäyttöön. Uimarannalla on hyvä hiekkaranta, mutta heikkenevä vedenlaatu ja rehevöityminen sekä liettyminen heikentävät merkittävästi virkistyskäyttöä. Kesäisin lukuisat uimarit ja laavulla kävijät nauttivat kohteen luonnosta ja uintimahdollisuuksista.

Hanke etenisi alustavan aikataulun mukaan siten, että Elinvoimakeskukseen rahoituksen varmistuttua huhti-toukokuussa 2026 käynnistettäisiin suunnittelun kilpailutus. Suunnitelmat tehtäisiin arviolta alkukesällä, minkä jälkeen käynnistettäisiin urakointikilpailutus. Konkreettisiin toimiin päästäisiin loppukesän/alkusyksyn aikana. Hankehallinnon apuna toimisi tiiviisti Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry/Tuomo Laitinen. Kaupunki voisi halutessaan antaa mielipiteensä suunnitelmista sekä olla mukana seuraamassa toimenpiteiden valmistumista.

Iso-Jurvo on korkean ekologisen- ja virkistyskäyttöpotentiaalin omaava Natura-järvi. Järven tilaa heikentää valuma-alueelähtöinen ulkoinen kuormitus, jota järveen päätyy valuma-alueen maankäytöstä ja kuivatustoiminnasta. Alueen maankäyttö on pääasiassa metsätaloutta. Hankealueen valuma-alueelähtöisellä vesienhallinta- ja kunnostustoiminnalla saadaan aikaiseksi pitkäaikaisia ja vaikuttavia toimia. Valuma-alueelähtöinen kunnostustoiminta edistää valtakunnallisia vesienhoidon tavoitteita pureutumalla nimenomaan vesistöjen tilaa heikentäviin valuma-alueelähtöisiin juurisyihin sekä auttaa myös ilmastonmuutoksen aiheuttamiin hydrologisiin ääri-ilmiöihin varautumisessa. Hankealueen vesistön tilan paraneminen hyödyttää myös suurta joukkoa kansalaisia, arviolta noin 60 järvenranta-asukasta. Hankealue on osa isompaa vesistökokonaisuutta ja hankkeen myötä

jatkossa mahdollisesti edistettävät ja vesistökuormitusta vähentävät valuma-alue-toimenpiteet ovat hyödyksi Keiteleen eteläosan alueelle ja edelleen koko Kymijoen päävesistöalueelle.

Äänekosken kaupunki pitää tärkeänä hankkeita, joissa edistetään vesistöjen hyvää tilaa ja EU:n vesipolitiikan puitesäädöksissä (2000/60/EY) asettamien tilatavoitteiden saavuttamista, ja myöntää tähän tarkoitukseen avustuksia vesienhoidollisille hankkeille (Vesienhoidollisia avustuksia koskevat periaatteet ja ehdot, KH 22.11.2021, 361 §). Kaupungin linjauksien mukaan ensisijaisesti rahallista tukea voidaan myöntää hankkeille, joissa toimenpiteet kohdistuvat vesistöihin, joiden tilatavoitetta ei ole vielä saavutettu. Avustusta voidaan myöntää kuitenkin myös muihin hankkeisiin, joihin hakija saa myönteisen tukipäätöksen valtiolta ja jotka muiltakin osin täyttävät kaupungin laatimat avustusehdot.

Iso-Jurvo on luokiteltu toimenpideohjelmassa (2022-2027) biologisen ja fysikaalis-kemiallisten tilojen sekä ekologisen luokan perusteella erinomaiseksi, joten se täyttää EU:n asettamat tilatavoitteet. Jurvonjoki-Pietisjoki on luokiteltu ekologiselta tilaltaan erinomaiseksi ja se on biologiselta tilaltaan hyvä. Jurvonjoki-Pietisjokeen kohdistuu tilaa heikentävänä merkittävänä paineena maatalous. Iso-Jurvo on tällä hetkellä tilaltaan erinomainen, mutta se on vuosien myötä tummunut. Valuma-alue- ja -aluetalouden kunnostustoimilla on mahdollisuus hillitä järven tilan heikkenemistä.

Vesipuitesäädös (2000/60/EY) asettaa jäsenvaltioille tavoitteeksi vesistöjen hyvän tilan saavuttamisen lisäksi sen, että myöskään hyväksi ja erinomaiseksi luokiteltujen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila ei heikkene. Jurvonjokeen kohdistuvien riskitekijöiden sekä Iso-Jurvon vuosia jatkuneen tummumisen takia valuma-aluekunnostus voidaan katsoa tärkeäksi. Hankkeeseen haetaan avustusta Elinvoimakeskuksesta ja se täyttää Äänekosken kaupungin vesienhoidollisia avustuksia koskevat avustusehdot myös muilta osin.

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Anna Kervola, puh. 040 568 1470

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Äänekosken kaupunki myöntää Jurvon seudun vesiensuojeluyhdistys ry:lle (y-tunnus 3373773-8) edellä esittelytekstissä tarkoitettua hanketta varten vesienhoidollisen avustuksen suuruudeltaan 2 000,00 euroa sillä ehdolla, että hanke saa myönteisen tukipäätöksen myös valtiolta.

Avustuksen myöntämistä, maksamista, käyttöä ja takaisinperintää koskevat kaupunginhallituksen 22.11.2021 (361 §) tekemässä päätöksessä vahvistetut periaatteet ja ehdot.

Avustus myönnetään ja maksetaan kaupungin vuoden 2026 talousarviossa olevista kaupunginhallituksen kehittämismäärärahoista.

Päätös